Akademia Marynarki Wojennej
Katedra Informatyki
Wydział Mechaniczno-Elektryczny

Przedmiot: Aplikacje w architekturze klient-serwer

Skrypt Laboratoryjny

Mgr inż. Maciej Szulc, md.szulc@amw.gdynia.pl
Mgr. inż. Bartosz Wawrzyniak, b.wawrzyniak@amw.gdynia.pl
Gdynia, 2022

Laboratorium nr. **15**

Temat zajęć:	*Konteneryzujemy aplikację - mini projekt*
Prowadzący	*Maciej Szulc, md.szulc@amw.gdynia.pl* *Bartosz Wawrzyniak, b.wawrzyniak@amw.gdynia.pl*
Forma zajęć	*Laboratorium praktyczne*
Forma zaliczenia	*Poprawne wykonanie ćwiczeń zgodnie z wymogami przedstawionymi w niniejszym skrypcie.*
Uwagi dodatkowe	

FORMAT RAPORTU Z LABORATORIUM.

Na początku raportu należy zamieścić nagłówek o formacie:

Laboratorium nr.:		**Data laboratorium:**	
Temat:			
Autor raportu:			
Grupa:			
Grupa lab.		**Data raportu:**	
Subiektywna ocena trudności laboratorium (nie wpływa na ocenę pracy!) [1-łatwe, 10-trudne]			

Aby "zaliczyć" laboratorium musisz dostarczyć raport przygotowany w dowolnym edytorze zawierający:

1. Nagłówek wg. specyfikacji powyżej
2. Odpowiedzi na wszystkie pytania laboratoryjne, wraz numeracją każdego pytania (w formacie LITERA.CYFRA, np. A.1).
3. **Opcjonalną** sekcję, w której opiszesz napotkane problemy i sposób ich rozwiązania

Raport ten należy wgrać na Platformę Edukacyjną AMW (Przedmiot: "Aplikacje w architekturze Klient Serwer - Laboratorium", element: "Tu wgraj raport z Laboratorium nr. X").

Proszę NIE WYSYŁAĆ raportów mailem.

Akceptowane formaty raportów: PDF

Mini projekt

W ramach prac będziesz odpowiedzialny za:

- napisanie kodu aplikacji
- skonteneryzowanie aplikacji
- wgranie jej obrazu do repozytorium prywatnego na klastrze Kubernetes
- przygotowanie plików yaml niezbędnych do jej uruchomienia
- wdrożenie i uruchomienie aplikacji
- przetestowanie jej działania wg. przygotowanego scenariusza testów

Plan zajęć związanych z mini-projektem jest następujący:

- **21.01.2022**: pisanie kodu aplikacji, konteneryzacja aplikacji i wstępne uruchomienie bazy danych
- **26.01.2022**: ew. dokończenie procesu konteneryzacji, finalne uruchomienie bazy danych, przygotowanie obiektów Kubernetes: Deployment, ConfigMap, Secret, PVC i inne. Na te zajęcia powinieneś mieć niemal końcową wersję aplikacji. Musisz w tym terminie przekazać również propozycję finalnej listy testów aplikacji.
- **28.01.2022**: końcowe uruchomienie, testy, poprawki, zaliczenie - na te zajęcia musisz mieć finalną wersję aplikacji (jeśli zależy Ci na wyższej ocenie).

  31.01.2022: dodatkowy, ostateczny termin oddawania prac, które nie zostały zaliczone na zajęciach 28.01.2022.

  Oddanie aplikacji w terminie późniejszym będzie skutkowało zmniejszeniem oceny.

Przy wyliczaniu oceny końcowej za laboratorium przedmiotowe ocena za mini-projekt będzie wliczana z wagą równą 5 "tradycyjnym" zajęciom laboratoryjnym.

UWAGA: Dzisiejszy lab podlega zaliczeniu (lub nie), nie jest oceniany według skali procentowej!!!

Budowa obrazu aplikacji

W ramach dzisiejszego laboratorium odpowiedzialny będziesz za zbudowanie obrazów poszczególnych modułów Twojej aplikacji. Instrukcje jakie otrzymasz będą bardziej wskazówkami, niż gotowym przepisem na konteneryzację Twojej aplikacji - nasz mini projekt jest bowiem pomyślany jako forma podsumowania i weryfikacji nabytych na zajęciach umiejętności.

Po utworzeniu obrazów będziesz musiał je przetestować, otagować a następnie wgrać do repozytorium obrazów na klastrze Kubernetes.

Pod koniec zajęć powinieneś również zająć się kwestią bazy danych - o ile jest ona wymagana dla Twojej aplikacji.

W razie wątpliwości sięgnij do skryptów z poprzednich laboratoriów.

Przebieg dzisiejszych prac będzie następujący:

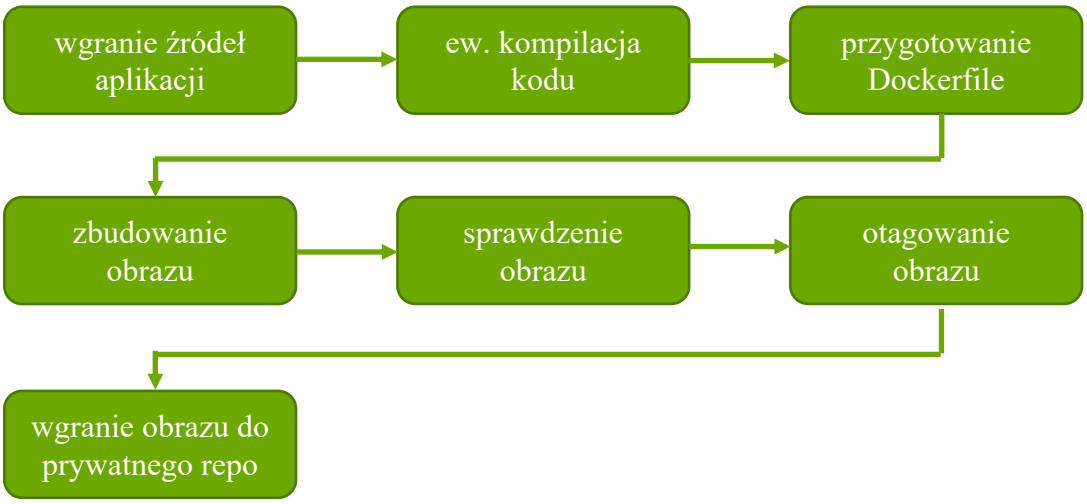

Logowanie do klastra

1. (PC) Zaloguj się przez SSH na serwer Linux

Katalog na serwerze Linux i kod źródłowy

2. (LINUX) Utwórz katalog "projekt" i wejdź do niego

```
mkdir projekt
cd projekt
```

3. (LINUX) Do utworzonego katalogu wgraj kod źródłowy Twojej aplikacji

Kompilacja kodu, przygotowanie Dockerfile i utworzenie obrazu

Zanim przygotujesz odpowiedni plik Dockerfile i wykonasz całą operację budowy obrazu - być może będziesz musiał (w zależności od rodzaju środowiska w jakim stworzyłeś swoją aplikację) najpierw ją skompilować. Do obrazu musi trafić aplikacja gotowa do uruchomienia.

Ze względu na mnogość możliwych realizacji Twojej aplikacji nie mam możliwości podania w tym punkcie zbyt szczegółowych instrukcji jak wykonać te operacje, ale wiedza jaką nabyłeś podczas dotychczasowych zajęć i instrukcje dostępne w sieci powinny pomóc wykonać zadanie.

Tworząc dockerfile nie zapomnij o poprawnych argumentach uruchomienia (CMD/ENTRYPOINT) oraz udostępnieniu portów aplikacji (EXPOSE)

dla aplikacji Nodejs

Posłuż się np. instrukcją z Laboratorium nr. 2 - " **Konteryzacja aplikacji Node.JS"**

dla aplikacji Spring

Posłuż się np. instrukcją dostępną pod adresem: https://spring.io/guides/gs/spring-boot-docker/.

Na naszym serwerze zainstalowany jest zarówno Gradle, jak i Maven.

Jeśli w procesie budowy aplikacji uwzględnione są testy wymagające zewnętrznych zasobów (np. podłączenia do bazy danych) to na czas budowy aplikacji należy je wyłączyć - w przeciwnym wypadku aplikacja zapewne się nie zbuduje.

Uwaga: jako obraz startowy (linia FROM w Dockerfile) warto użyć nowszy niż ten zawarty w powyższej instrukcji. Na ogół dobrym wyborem będzie:

```
FROM openjdk:latest
```

dla aplikacji Python

Posłuż się np. instrukcją dostępną pod adresem:

https://www.docker.com/blog/containerized-python-development-part-1

Q-1. W raporcie zamieść log z budowy obrazu aplikacji

Testowanie obrazu aplikacji

4. (LINUX) Sprawdź, czy obrazy zostały wybudowane i są dostępne:

```
docker images
```

5. (LINUX) Każdy ze zbudowanych obrazów przetestuj w środowisku lokalnym poprzez uruchomienie kontenera poleceniem "docker run". Wykorzystaj opcje:

   - -p host_port:Container_port - uodstępniającą port aplikacji
   - -d - uruchamiającą aplikację w tle (jeśli chcesz uruchomić w tle)
   - --name - nadającą nazwę kontenerowi

   np.:

```
docker run -p <port_host>:<port_kontener> --name <nazwa> -d <nazwa_obrazu>:<wersja_obrazu>
```

6. (LINUX) Sprawdź logi Twojej aplikacji

```
docker logs <nazwa|numer kontenera>
```

7. (LINUX) Przetestuj dostępność skonteneryzowanej aplikacji poleceniami curl/wget/lynx, np.:

```
curl  http://localhost:<port hosta>/
```

8. (LINUX) Jeśli aplikacja działa poprawnie: zatrzymaj (stop) i usuń (rm) kontener aplikacji Jeśli natomiast występują błędy - popraw je, zbuduj nową wersję obrazu i ją ponownie przetestuj. Możesz również wykorzystać polecenie "docker exec" i "wejść" do środka kontenera aby wykonać czynności diagnostyczne.

Tagowanie obrazów

9. (LINUX) Sprawdźmy, jakie mamy **lokalnie** obrazy poleceniem

```
docker images
```

przykładowa odpowiedź zawierać będzie nazwy i wersje obrazów, np. jak poniżej

```
REPOSITORY          TAG                 IMAGE ID            CREATED             SIZE
mywww               1.1                 d7c4df81f4bb        3 days ago          943MB
mywww               1.0                 81acbb143b5e        3 days ago          943MB
<none>              <none>              4579e031f2f4        4 days ago          943MB
node                latest              ca36fba5ad66        12 days ago         941MB
```

10. (LINUX) Aby wysłać obrazy do zdalnego repozytorium na klastrze Kubernetes trzeba je oznaczyć (tag) jego identyfikatorem (adresem).

polecenie służące do tagowania obrazów ma następującą składnię:

```
docker tag SOURCE_IMAGE[:TAG] TARGET_IMAGE[:TAG]
```

gdzie:

- **SOURCE_IMAGE** - to nazwa lokalnego obrazu (np. mywww)
- **TAG** - to wersja obrazu (np. 1.0)
- **TARGET_IMAGE** - to adres repozytorium wraz z katalogiem, do którego obraz ma być wgrany.
  W naszym przypadku będzie to
  default-route-openshift-image-registry.apps.ocp.lab.cloudpak.site/<nazwa Twojego namespace>/<nazwa obrazu>:<TAG>

Otagujmy zatem zbudowane uprzednio obrazy poniższym poleceniem
uwaga: *zamień labprojXX na Twój identyfikator. Poniższa linia może być w niniejszym skrypcie zawinięta - ale Ty musisz ją wpisać w jednej, ciągłej linii!!!*

```
docker tag <obraz>:<wersja> default-route-openshift-image-
registry.apps.ocp.lab.cloudpak.site/labprojXX/<obraz>:<wersja>
```

11. (LINUX) Sprawdźmy poprawność tagowania poleceniem

```
docker images
```

przykładowa odpowiedź:

```
REPOSITORY                                                                  TAG
IMAGE ID            CREATED             SIZE
mywww                                                                       1.1
d7c4df81f4bb        3 days ago          943MB
default-route-openshift-image-registry.apps.ocp.lab.cloudpak.site/labproj25/mywww   1.0
81acbb143b5e        3 days ago          943MB
mywww                                                                       1.0
81acbb143b5e        3 days ago          943MB
<none>                                                                      <none>
4579e031f2f4        4 days ago          943MB
node                                                                        latest
ca36fba5ad66        12 days ago         941MB
```

10

Jak widać obraz został poprawnie otagowany - na liście są obrazy oznaczone nazwą naszego prywatnego repozytorium.

Logowanie do klastra

Zalogujemy się zarówno do interfejsu GUI (na Twoim PC), jak i do interfejsu CLI (na serwerze Linux)

GUI

12. (PC) W dowolnej przeglądarce otwórz URL

```
https://console-openshift-console.apps.ocp.lab.cloudpak.site/
```

13. (PC) Wybierz pozycję "Log in with… htpasswd"

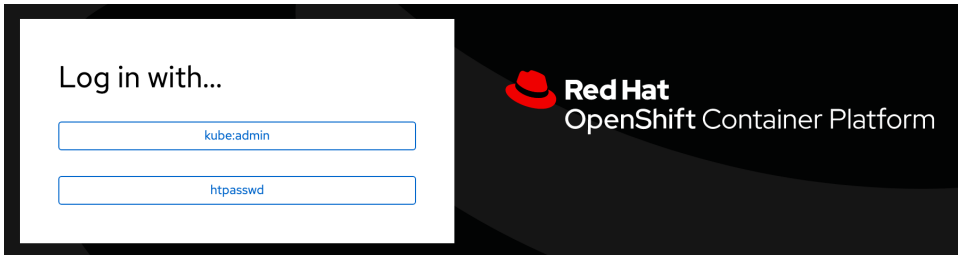

14. (PC) Zaloguj się wykorzystując otrzymane dane logowania (labuserXX) do klastra (uwaga: to nie są loginy do serwera Linux!)

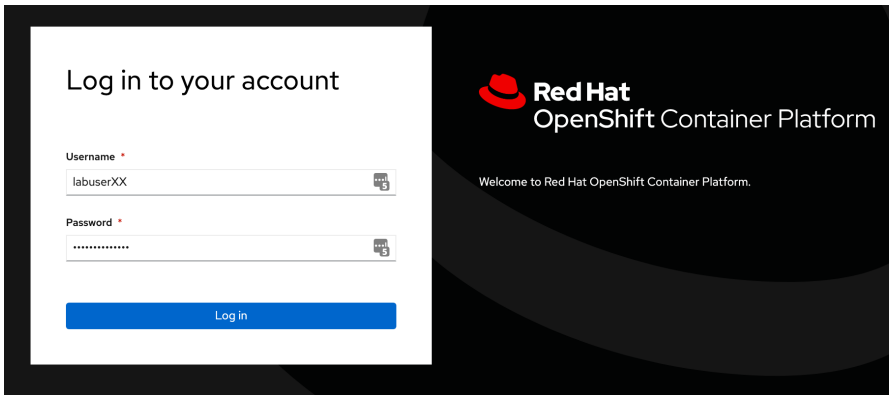

CLI

15. (LINUX) Do logowania się na klaster wykorzystamy polecenie "oc", które jednocześnie skonfiguruje nam narzędzie "kubectl".
OC to interfejs CLI oferowany przez OpenShift. Kubectl to interfejs CLI z projektu Kubernetes.

Pełna komenda:

```
oc login -u labuserXX -p <hasło> https://api.ocp.lab.cloudpak.site:6443
```

Zaloguj się na klaster używając swojego ID i hasła.

jeśli zobaczysz zapytanie:

```
The server uses a certificate signed by an unknown authority.
You can bypass the certificate check, but any data you send to the server could be intercepted by
others.
Use insecure connections? (y/n):
```

potwierdź poprzez wpisanie y i zatwierdzenie enterem.

16. (LINUX) Po zalogowaniu zmień aktywny projekt (namespace) na swój własny - labprojXX poleceniem:

```
kubectl config set-context --current --namespace labprojXX
```

17. **alternatywnie do powyższego** możesz użyć polecenia "oc project" (*uwaga: poniższe polecenie zadziała wyłącznie na klastrach OpenShift - więc jeśli w przyszłości będziesz chciał korzystać z klastra "vanilla" Kubernetes to polecenie nie zadziała*)

```
oc project labprojXX
```

Wysyłanie obrazów do repozytorium

18. (LINUX) Aby polecenie "docker" miało możliwość wysyłania obrazów do repozytorium prywatnego musimy się najpierw zalogować poprzez "docker login".
    Wpisz i wykonaj polecenie:

```
docker login -u $(oc whoami) -p $(oc whoami -t) https://default-route-openshift-image-registry.apps.ocp.lab.cloudpak.site/
```

    znaczenie poszczególnych elementów komendy jest następujące:

    - **-u $(oc whoami)** - nazwa użytkownika. W naszym przypadku pobieramy ją automatycznie dzięki wykorzystaniu komendy "oc whoami", ale oczywiście można to zrobić również manualnie. Aby zadziałało poprawnie musisz być wcześniej zalogowany do klastra poleceniem "oc" - co wykonaliśmy chwilę temu.
    - **-p $(oc whoami -t)** - hasło. W naszym przyadku w formie tokena zwracanego przez "oc whoami -t"
    - https://default-route-openshift-image-registry.apps.ocp.lab.cloudpak.site/ - URL naszego repozytorium prywatnego

    Poprawne logowanie powinno zakończyć się komunikatem:

```
WARNING! Using --password via the CLI is insecure. Use --password-stdin.
WARNING! Your password will be stored unencrypted in /home/student/.docker/config.json.
Configure a credential helper to remove this warning. See
https://docs.docker.com/engine/reference/commandline/login/#credentials-store

Login Succeeded
```

19. (LINUX) Czas na przesłanie obrazu do prywatnego repozytorium. Obrazy wysyłamy poleceniem "docker push" o następującej składni:

```
docker push [OPTIONS] NAME[:TAG]
```

    gdzie:

    - NAME - to nazwa obrazu (po otagowaniu)
    - TAG - wersja obrazu

    Wpisz zatem polecenie:

    uwaga: *zamień labprojXX na Twój identyfikator. Poniższa linia może być w niniejszym skrypcie zawinięta - ale Ty musisz ją wpisać w jednej, ciągłej linii!!!*

```
docker push default-route-openshift-image-registry.apps.ocp.lab.cloudpak.site/labprojXX/<obraz>:<wersja>
```

    i poczekaj na przesłanie.

    W ten sposób prześlij wszystkie Twoje obrazy

Weryfikacja dostępności obrazów

20. (PC) Powróć do przeglądarki WWW zalogowanej do klastra. Przejdź do menu "**Builds**"->"**Image Streams**".
    Uwaga: Sprawdź, czy jesteś w swoim namespace (projekcie) labprojXX, w razie konieczności zmień projekt.

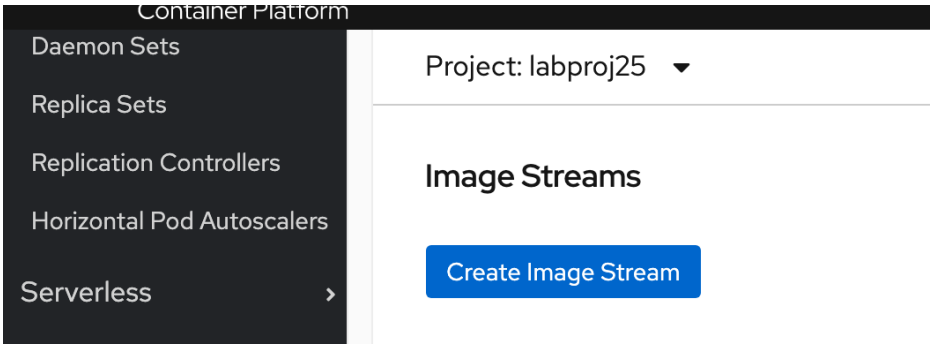

21. (PC) Sprawdź, czy na liście dostępnych obrazów są dostępne utworzone przez Ciebie obrazy

Q-2. W raporcie zamieść zrzut ekranu z obrazami

Q-3 W raporcie zamieść adres repozytorium z kodem Twojej aplikacji

Baza danych

22. Jeśli Twoja aplikacja wymaga bazy danych - zajmij się przygotowaniem jej instalacji. Poszukaj w Internecie informacji o sposobie instalacji, w razie konieczności porozmawiaj o tym z wykładowcą.

Pamiętaj o przygotowaniu PVC w oparciu o dostępną storageclass "managed-nfs-storage"

Na naszym klastrze dostępne są bezpośrednio następujące technologie bazodanowe:

- MongoDB
- MySQL
- Postgres
- MariaDB

Instancje tych baz mogą zostać Tobie udostępnione przez prowadzącego zajęcia.

Alternatywnie możesz bazę uruchomić samodzielnie w swoim namespace.
Jeśli potrzebujesz obrazu którejś z baz danych, pamiętaj o ściągnięciu jej z dockerhub. (Nie zapomnij zalogować się poleceniem docker login na swoje prywatne konto). Następnie otaguj pobrany obraz i wyślij do prywatnego repo na klastrze.

Q-4. W raporcie zamieść informację, jaką bazę danych (technologia, wersja) będzie wykorzystywała Twoja aplikacja